

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΑΝΑΔΡΟΜΕΣ

υποστρατήγου ε.α. Νικολάου Ζαρκάδα

Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΥΡΟΦΥΛΛΟΥ – ΠΛΑΚΑΣ

Εισαγωγή

Κατά την τριπλή κατοχή της Πατρίδας μας {γερμανική, ιταλική, βουλγαρική} 1941 – 1944 ιδρύθηκαν, οργανώθηκαν και αναπτύχθηκαν διάφορες αντιστασιακές ένοπλες οργανώσεις, πολυπληθέστερες των οποίων ήταν Ἐθνικός Δημοκρατικός Ελληνικός Στρατός {ΕΔΕΣ}, Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο {ΕΑΜ} – Ελληνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός {ΕΛΑΣ} και Εθνική Κοινωνική Απελευθέρωση {ΕΚΚΑ}. Ανέπτυξαν ένοπλη δράση σε όλη την επικράτεια, αλλά κυρίως ο ΕΔΕΣ στην Ήπειρο και η ΕΚΚΑ στην Στερεά Ελλάδα.

Όλες οι οργανώσεις αρχικά είχαν θέσει ως κύριο και αποκλειστικό σκοπό την απελευθέρωση της Πατρίδας από τις κατοχικές δυνάμεις. Δεν πέρασε όμως πολύς χρόνος και άρχισαν στην ελληνική ύπαιθρο οι ένοπλες συγκρούσεις μεταξύ τους με αναφορές στο μεταπελευθερωτικό πλίτευμα της Χώρας.

Οι τοπικές ή γενικές αυτές ένοπλες συγκρούσεις στοίχισαν στην Ελλάδα εκατόμβες ανθρώπινων θυμάτων και τεράστιες υλικές καταστροφές.

Συμφωνία Μυροφύλλου – Πλάκας

Η εμφύλια αυτή σύγκρουση αναπτύχθηκε, κυρίως, μεταξύ των δύο πολυπληθέστερων και ισχυρότερων αντιστασιακών οργανώσεων του ΕΔΕΣ και του ΕΛΑΣ και επιδιώχθηκε να τερματισθεί με την ιστορική και καθοριστικής σημασίας Συμφωνία Μυροφύλλου – Πλάκας.

Οι συζητήσεις για την συμφωνία μεταξύ των εκπροσώπων των παραπάνω μνημονευομένων οργανώσεων, οι οποίοι έλαβαν μέρος άρχισαν στο χωριό Μυρόφυλλο Τρικάλων από 15 έως 22 Φεβρουαρίου και συνεχίστηκαν και ολοκληρώθηκαν στην περιοχή Πλάκας Ιωαννίνων από 25 έως 29 Φεβρουαρίου 1944, όπου υπογράφηκε και η τελική συμφωνία.

Οι βασικές ευεργετικές διατάξεις της συμφωνίας, ήταν αφ' ενός μεν ο τερματισμός των ενόπλων συγκρούσεων, αφ' ετέρου δε η απελευθέρωση των μεταξύ τους αιχμαλώτων.

Στο προοίμιο του κειμένου της συμφωνίας προσδιορίζεται με σαφήνεια και αναλυτικά ο σκοπός της διαπραγμάτευσης και η επιδίωξη δημιουργίας προϋποθέσεων, που θα διευκολύνουν την προσπάθεια ενοποίησης του ανταρτικού στρατού της Ελλάδας. Βέβαια η προσπάθεια δεν απέδωσε τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Το ιστορικό αυτό κείμενο είναι κομμάτι της ιστορίας της Ελληνικής Εθνικής Αντίστασης και δεν πρέπει να το ξεχνούμε ανεξάρτητα αν συμφωνούμε ή διαφωνούμε.

Το κείμενο της Ιστορικής Συμφωνίας της Πλάκας

Το κείμενο της συμφωνίας ήταν το εξής:

Δια την ολοκληρωτική και απερίσπαστον διεξαγωγήν του Εθνικού Αγώνος εναντίον των κατακτητών και των οργάνων των, την συμβολήν εις την επιτυχίαν του Συμμαχικού αγώνος, την απελευθέρωσιν της Ελλάδος και την κατοχύρωσιν των λαϊκών ελευθεριών, τέλος διά την δημιουργίαν όρων διευκολυνόντων την προσπάθειαν ενοποιήσεως του ανταρτικού στρατού της Ελλάδος, οι κάτωθι εντεταλμένοι αντιπρόσωποι εις τας διαπραγματεύσεις δια την Ελληνική ενότητα αποφασίζουν:

1. Δέχονται την πρότασιν ΕΑΜ-ΕΛΑΣ περί τελειωτικής καταπαύσεως των εχθροπραξιών μεταξύ των δυνάμεων ΕΛΑΣ-ΕΔΕΣ.
2. Τα τμήματα του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ και του ΕΔΕΣ θα διατηρήσουν τας σήμερον κατεχομένας θέσεις.
3. Αι οργανώσεις ΕΑΜ-ΕΛΑΣ και ΕΔΕΣ αναλαμβάνουν την υποχρέωσιν να δράσουν δι' όλων των δυνάμεων των εναντίον των κατακτητών και των συνεργαζομένων με αυτούς είτε αυτοτελώς, εκάστη, εν τη περιοχή της, είτε από κοινού κατόπιν προηγουμένου συνεννοήσεως.
4. Διά την καλλιτέραν αντιμετώπισιν του κατακτητού αι ανωτέρω διοικήσεις των εν Ηπείρω δυνάμεων των δύο οργανώσεων (Ε-

ΑΜ και ΕΔΕΣ) θέλουν το ταχύτερον εκπονήσει κοινόν σχέδιον ενεργείας επιθετικής ή αμυντικής, καθορίζον και τον τρόπον ενδεχομένου ελιγμού των μονάδων εκάστης Οργανώσεως υφιστάμενης πίεσιν του εχθρού εις την περιοχίν της ετέρας, εφόσον τούτο επιβάλλεται υπό λόγων στρατιωτικής ανάγκης.

5. Εάν τμήματα μιας Οργανώσεως αποσυρθούν εκ θέσεων τινών, λόγω εισβολής των Γερμανών ή των συμπραττόντων με αυτούς, ταύτα θέλουσιν επανέλθει εις τας θέσεις των άμα τη εκδιώξει ή αποχωρήσει τούτων.
6. Μικτή στρατιωτική Επιτροπή εξ αντιπροσώπων του ΕΛΑΣ, του ΕΔΕΣ και της ΕΚΚΑ θέλει εποπτεύει την τήρησιν της παρούσης συμφωνίας και λύει τας τυχόν αναφυόμενας διαφοράς. Η Επιτροπή δύναται να λειτουργήση με τα δύο μέλη της μέχρι αφίξεως και αντιπροσώπου της ΕΚΚΑ.
7. Η Συμμαχική Στρατιωτική Αποστολή παρακαλείται να μεριμνήση όπως το Στρατηγείον Μέσης Ανατολής εξασφαλίση τον μεγαλύτερον δυνατόν εφοδιασμόν των εν Ελλάδι δυνάμεων όλων των Οργανώσεων, βάσει της συμμετοχής των εις τας επιχειρήσεις κατά των Γερμανών και αναλόγως των πραγματικών αναγκών του πολέμου.
8. Εκφράζεται η ευχή όπως οι παθόντες τόσον εκ της εισβολής των Γερμανών όσον και εκ της συγκρούσεως των οργανώσεων τύχουν της αμερίστου ενισχύσεως όλων των οργανώσεων. Ιδιαιτέρως παρακαλείται το Συμμαχικόν Στρατηγείον όπως έλθη εις άμεσον επικουρίαν προς αυτούς.
9. Από της υπογραφής του παρόντος αφίενται ελεύθεροι αμοιβαίως όλοι οι κρατούμενοι ως αιχμάλωτοι ή όμηροι διά λόγους πολιτικών διαφορών, διευκολυνόμενοι να μεταβούν εις τον τόπον της προτιμήσεως των. Εξαιρούνται οι βαρυνόμενοι με πράξεις Εθνικής προδοσίας ή βαρειάς πράξεις κοινού δικαίου, οίτινες και θα κατονομασθούν εις την ενδιαφερομένην οργάνωσιν, θα δικασθούν δε υπό υφισταμένων στρατοδικείων εις α θα μετέχη και αντιπρόσωπος της ενδιαφερομένης οργανώσεως. Εκφράζεται η ευχή όπως οι υποθέσεις εκδικάσεως περατωθούν το ταχύτερον. Η απόλυσις των ομήρων και αιχμαλώτων θα γίνη το βραδύτερον εντός δεκαπενθημέρου
10. Η ισχύς του παρόντος άρχεται άμέσως.

Κάπου εις την Ελλάδα, 29.2.1944

- Η αντιπροσωπεία ΕΑΜ-ΕΛΑΣ: Στέφανος Σαράφης, στρατηγός Νικόλας.
- Η αντιπροσωπεία ΕΔΕΣ: Κομν. Πυρομάγλου, Π. Νικολόπουλος (αντ/χης).
- Η αντιπροσωπεία ΕΚΚΑ: Γ. Καρτάλης.
- Η Συμμ. Στρατιωτική Αποστολή: Κρις, συν/χης Βρετανός, Ουάινς, ταγματάρχης, ΗΠΑ.
- Η αντιπροσωπεία της Ελληνικής Στρατιωτικής Διοικήσεως Καΐρου: Κρις, Συν/χης.

Επίμετρο

Η ιστορική Συμφωνία υπογράφηκε στις 29 Φεβρουαρίου 1944 στην παλιά λιθόκτιστη μικρή οικία, κοντά στο ιστορικό γεφύρι της Πλάκας¹. Στην οικία αυτή μέχρι το 1913 στεγάζονταν τελωνείο, το οποίο λειτουργούσε κατά την χρονική περίοδο 1881 – 1913, κατά την οποία ο Άραχθος ποταμός αποτελούσε την οριοθετική γραμμή μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.

Το πέτρινο γεφύρι της Πλάκας είναι το μεγαλύτερο μονότοξο γεφύρι των Βαλκανίων. Αναγέρθηκε το έτος 1866 προκειμένου να συνδέσει και εξυπηρετήσει τους κατοίκους της ορεινής περιοχής των Τζουμέρκων με τα αστικά κέντρα της Ηπείρου Άρτα και Ιωάννινα. Τον μήνα Φεβρουάριο του 2015 παρασύρθηκε από τα ορμητικά νερά του Αράχθου ποταμού και κατέρρευσε. Σύντομα όμως αναστηλώθηκε στην αρχική του μορφή και από τον μήνα Ιούλιο του 2020 στέκεται στην ίδια του θέση και αποτελεί μνημείο ιστορικής και λαογραφικής αρχιτεκτονικής.

Θεσσαλονίκη, Φεβρουάριος 2021

ΠΗΓΕΣ

- Ιστορία των Ελλήνων “ΔΟΜΗ” {Τόμος 13}.
- Ελλάδα 20ος Αιώνας 1940 – 1950 {Τόμος Α’}.
- Τζουμερκιώτικα Χρονικά {τεύχος 8}.

¹ [Φωτογραφίες στην ιστοσελίδα «Ελληνικά Μνημεία»](#)